

Tasavallan Presidentti Urho Kekkonen otti kongressin päätyttyä 24. 9. vastaan IOJ:n presidiumin edustajat. Puheenvuorossaan presidentti Kekkonen tähdensi joukkotiedotuksen alalla vallitsevaa tasapainottomuutta nykymaailmassa sekä yleensä lehdistön ja muiden tiedotusvälineiden suurta yhteiskunnallista vaikutusta. Hän muistutti erityisesti ennakkoluulojen merkityksestä ja toivoi että IOJ omistautuisi ennakkoluulottomuuden asialle.

Kuussa oikealla IOJ:n uusi presidentti Kaarle Nordenstreng, sekä varapresidentit Viktor Afanasjev (Neuvostoliiton journalistiliiton puheenjohtaja, Pravdan päätoimittaja ja NKP:n keskuskomitean jäsen), Moktar Diara (Afrikan journalistiliiton pääsihteeri Maltista), Salah Hafiz (Egyptin journalistiliiton pääsihteeri), Ernesto Vera (Kuuban journalistiliiton puheenjohtaja) ja -UKK:n pään peltosa - Pak Tun (Vietnamin journalistiliiton puheenjohtaja).

Kaarle Nordenstreng

Ylioppilas Munkkiniemen yhteiskoulusta 1960. Humanististen tieteiden kandidaatti 1965, filosofian lisensiaatti 1966, filosofian tohtori 1969.

Oy Yleisradio Ab:n radion nuorten ohjelmien vastaava toimittaja 1962-63: Yhteiskunnallisen Korkeakoulun (Tampereen Yliopiston) lehdistö- ja tiedotusopin assistentti 1965-67: Oy Yleisradio Ab:n tutkimusantuntija ja PTS-ryhmän jäsen 1967-71: Tampereen Yliopiston tiedotusopin professori vuodesta 1971.

Kaarle Nordenstreng on avustanut Oy Yleisradio Ab:tä nuorisohjelmissä, selostus- ja ajankohitaisohjelmissä sekä dokumentti- ja opetusohjelmissä. Sanoma- ja aikakauslehtien avustajana hän on toiminut vuodesta 1958 ja Unesccon konsulttina joukkotiedotusosalalla vuodesta 1969.

Radio ja opintomatkoja hän on tehnyt eri Euroopan maihin, Lähi-itään ja Pohjois-Amerikkaan

sekä toiminut Unesccon konsulttina Malesiassa vuonna 1972.

Puheenjohtaja Nordenstreng on ollut mm. International Association for Mass Communication Research -järjestön varapresidentti vuodesta 1972 ja Suomen Unesco-toimikunnan yhteiskuntatieteiden ja tiedotuksen jaoston jäsen vuodesta 1969.

Hän on ollut mukana myös useissa valtionkomiteoissa ja toimikunnissa, mm. painovapautus- ja viestintäpoliittisissa komiteissa 1972-74, toimittajakoulutuksen toimikunnan puheenjohtajana 1973 ja ETYK-toimikunnassa vuodesta 1974.

Kaarle Nordenstreng on kirjoittanut satoja artikkeleita ja tutkimusraportteja alan julkaisuissa Suomessa ja ulkomailla sekä julkaisut useita teoksia ja tutkimuksia joukkotiedotuksesta, viimeisimmäksi vuonna 1975 teoksen "Tiedotusoppi: johdatus yhteiskunnallisten viestintäprosessien tutkimukseen".

Pravdan päätoimittaja V. G.

Liennyty ei vaihto

Helsingissä järjestetyssä IOJ:n Neuvostoliiton lehtimiesvaivon Pravdan päätoimittaja ja lehtimiesliiton puheenjohtaja Afanasjev, joka arvioi merkitystä korosti ensiainuutta.

- Kun liittomme perustettiin 30 vuotta sitten, sitä oli perustamassa 15 maan lehtimiesjärjestöt. Tässä kongressissa on mukana 69 maata ja jäseniä IOJ:lla on 109 kansallista lehtimiesliittoa. Perustettaessa IOJ oli lähes eurooppalainen, tämän hetken tilanne on se, että pääpaino keskittyy kehitysmaihin, lähinnä Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maihin. Jopa Australia on lähettänyt edustajansa tähän kongressiin.

- Toisaalta on kiinnitettävä huomiota tässä kokouksessa esiintyvään yhtenäisyyteen. Vaikkakin yksittäisissä kysymyksissä eri liittojen kesken on erilaisia asenteita, on leimaa antavana kaikkien pyrkimys asettaa tiedotusvälineet palvelemaan rauhan ja sosiaalista edistystä.

- Tässä mielessä näenkin tärkeänä, että kokous pidetään Helsingissä, jossa runsas vuosi sitten 35 valtion edustajat allekirjoittivat asiakirjan, joka on suunnattu palvelemaan samoja päämääriä.

- Lehtimiehillä onkin tärkeä vastuu vaikuttaessaan yleiseen mielipiteeseen, suunnatessaan sitä sotaa ja

Puheenjohtaja Kaarle Nordenstreng:

Toimintamme IOJ:ssä osa "suomalaisista ratkaisua"

Tervehtäessään Sanomalehtimiehen etusivulla IOJ:n 8. kongressin osanottajia SSL totei, että joukkotiedotusvälineiden tulisi edistää kansainvälistä yhteistyötä ja toimia rauhan puolesta, kuten ETYK:n päätössiisakirja edellyttää. Samalla SSL toivoi, että kokous loisi merkittävää pohjaa päätössiisakirjan toteutumiseksi ja entistä parempia edellytyksiä maailman kaikkien maiden journalistien yhteistyölle.

Nämä ajatukset pätevät myös Helsingin kongressin jälkeen: ne luonnehtivat IOJ:n tulevaa linjaa.

Näköaloja

Kongressin päätteeksi pitämässään puheenvuorossa totesin, että IOJ:n asemaa ja tehtäviä maailmannäyttämöllä on syytä tarkastella erityisesti kahden näköalan valossa.

Ensiksi on taistelu kolonialismia sekä muita epäoikeudenmukaisen ja eriarvoisen yhteiskunnallisen järjestelmän muotoja vastaan - talouden yhä hyvin kuin kulttuurin ja tiedonvälityksen aloilla. Tässä yhteydessä mainitsin sitoutumattomien maiden liikeen, josta on tullut yhä tärkeämpi voima rakennettaessa uutta ja enlistä demokraattisempaa maailmanjärjestystä - sellaista joka on demokraattinen ei vain klassisen liberalismin teorian vaan myös kansan enemmistön etua palvelevana käytäntönä.

Toisen keskeisen näköalan avaa se kansainvälisissä suhteissa tapahtunut kehitys, jota kutsutaan liennytykseksi ja joka on tasoittamassa tietä kilpavarustelun rajoittamiseksi. Journalistiikan ja joukkotiedotuksen kannalta tämä kehitys ns. auttaa suuresti lisäämään kosketusta ja keskinäistä ymmärtämystä idän ja lännen välillä, siis rauhanomaista rinnakkais-

kaissela yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten maiden kesken. Tietenkään tämä ei merkitse, että toisilleen vastakkaiset piirit luopuisivat perusideologioistaan, mutta se merkitsee dialogia ja yhteistyötä niiden elinlähtöisten päämäärien hyväksi, joiden allekirjoittajina ovat kaikki rauhan ja yhteiskunnallisen edistymisen puolesta toimivat voimat maailmassa, riippumatta kunkin erityisestä asemasta.

Näiden näköalojen valossa saatoin todeta maailman muuttuneen viimeisten 30 vuoden kuluessa IOJ:n tavoitteiden suuntaan. Samaa demokraattista kehitystä lupaa se maailmanjärjestelmässä tapahtunut voimasuhteen muutos, joka on tapahtunut kansallisen vapautuksen, sosialismin ja yleensä edistyksellisten voimien hyväksi. Historiallinen kehitys on IOJ:n edustamien päämäärien puolella ja aloite maailmannäyttämöllä on sitä tukevien voimien käsissä.

IOJ ja Suomi

IOJ ei kuitenkaan ole sosialististen maiden blokkijärjestö, vaan demokraattisin päämäärin tähtäävä yleismaailmallinen järjestö. Esimerkiksi lähes puolet sen runsaasta 150 000 jäsenestä työskentelee kapitalistiseen maailmaan luettavissa kehitysmaissa. Jo tällä hetkellä IOJ:n piiriin kuuluu valtaosa Afrikan ja Latinalaisen Amerikan journalistista.

Järjestön säännöt ovat samalla kertaa vapaamieliset ja määrätietoiset; lyhyesti sanottuna ne piirtävät kuvan maailmanmitassa yleisdemokraattisesta järjestöstä. On kiintoista todeta, mitä NKP:n pääsihteerin Leonid Brezhnev kongressissa lähettämässään tervehdyksessä sanoi (viitaten IOJ:n sääntöjen I artiklaan):

"Kolmen vuosikymmenen kult-

tua siitä kun perustettiin teidän järjestönne, joka yhdistää riveihinsä monien maiden demokraattiset lehtimiehet, kakuu vielä ajankohtaisempaa IOJ:n asettama tehtävä - rauhan puolustaminen ja ystävyysden ja yhteistyön lujittaminen kansojen välillä vapaan, totuudenmukaisen ja rehellisen tiedottamisen välityksellä."

Tässä on hyvä palauttaa mieleen myös se, mitä todettiin kesällä 1975 kansainvälisessä journalistitapaamisessa Caprilla; Italian journalistiliiton tohona oli silloin jo kolmannen kerran kutsunut koolle mm. IOJ:n ja IFJ:n edustajat. Yksimielisesti lopputieteesta voidaan lukea mm. seuraava luonnehdinta journalistin kasvavasta vastuusta:

"Hänen tehtävänsä tiedonvälittäjänä tulisi kannustaa häntä edistämään kaikkea sellaista, joka pyrkii lujittamaan rauhaa, parantamaan suhteita ihmisten ja yhteiskuntajärjestelmiltään erinimisten valtioiden välillä, saavuttamaan oikeudenmukaisempi yhteiskunta, edistämään inhimillistä kehitystä sekä siihen että ei torjuta mitään pyrkimystä joka jouduttaa koko maailman kansojen vapautuksen ja demokraattisen kehityksen prosessia."

Tämä yleiseurooppalainen vastaa IOJ:n linjaa: se voidaan nähdä toisaalta IOJ:n akuperäisten tavoitteiden voittoa kylmän sodan takaiskuista ja toisaalta IOJ:n tukema ohjelma ETYK:n jälkeisissä oloissa.

IOJ:n linja on suomalaisittain tänään helppo hyväksyä: se on yhden-suuntainen maamme ulkopoliittisen peruslinjan kanssa. Suomen pyrkimys liennytyksensä vahvistamiseksi ja uuden kansainvälisen taloudellisen järjestelmän perustamiseksi sekä kansainvälispoliittinen erityisasettama sillanrakentajana johtavat juuri siihen linjaan, jota IOJ on ryhtynyt noudattamaan.

Kuten kongressipuheenvuorossani totesin, presidentivalintaa ei ole pidettävä vain henkilön vaan ennen muuta strategisen linjan valintana. Samalla kysymyksessä on tavallaan suomalaisiin journalistijärjestöihin kohdistunut valinta.

SSL muistuttaa minulle osoittamassaan onnitelussa, että "suomalaiset journalistijärjestöt ovat voimavarojensa mukaisesti pyrkineet viime vuosina rakentamaan kansainvälisiä yhteyksiä yli vanhojen, perinteisten ja jopa pinttyneidenkin raja-aitojen". Tässä on osuva luonnehdinta myös omalle toiminta-ajatukselleni.

Suomelle asetettu haaste voidaan siis mielelläni ottaa vastaan: yhteistyöme edellytykset ovat erinomaiset ja toimintamme IOJ:ssä on osa rauhanhankkeista "suomalaisista ratkaisuista".

KAARLE NORDENSTRENG

Ammatillinen...

Jatkoa 3. sivulta

pumatta siitä, mikä poliittinen järjestelmä kyseisessä maassa vallitsee tai siitä, onko meillä asianomaisessa maassa jäsenjärjestö vai ei.

Sallikaa minun mainita kaksi esimerkkiä oman maani lähimenneisyydestä. Vähemmän kuin kymmenen vuoden kuluessa on sattunut kahdesti, että Ranskan valtion radio- ja televisioyhtiö on erottanut suuren joukon toimittajiaan ja muuttanut rakennettaan salliakseen hallituksen entistä kovemman painostuksen audiovisuaalista informaatiota kohtaan. Parhailaan tällä hetkellä Pariisissa suurimman päivämäärän toimittajat taistelevat sitä vastaan, että lehden omistus siirtyy ryhmälle, jonka muuan ennen natsien kanssa yhteistyössä ollut henkilö on muodostanut, henkilö, joka jo ennestään omistaa yksitoista ranskalaisista päivälehteä.

Näiden kahden esimerkin antama opetus on yhtäläinen. Taistelemme puolesta liennytyksen yleistymistä vastaan näiden yrittäessä kontrolloida joukkoviestintään välineitä tai vastustamassa yksityisiä keskitettyjä, joita hallitaan kapitalistisesti (ja joihin sisältyy monenlaisia hämähäkiä toimia), journalistin velvollisuus on aina kehittää omaa vastuutaan tiedonvälityksen kuluissa ja varjeltaessa ihmisiä manipulaatiolta, harjoittipa sitä mikä taho hyvänsä.

Tämän vuoksi International Federation of Journalists ehdottaa, että yhdistämme ponnistelumme - kaikkien rajojen ja erivärien mielipiteiden ylitse - Helsingin (Ety-) kokouksen päätöslauselman täydelliseksi ja rehelliseksi toteuttamiseksi ennen kaikkea joukkoviestintään alueella, puolustaksemme ammattiliittoa vapauttamme ja toteuttaaksemme käytännössä ihmisten oikeudet vapaaseen tietoon.

Tasavallan Presidentin tervehdys kongressille

Lähetän parhaan tervehdykseni Kansainvälisen Journalistiliiton kahdeksannen kongressin osanottajille ja lausun eri puolilta maailmaa saapuneet journalistit terve-tulleiksi Suomen pääkaupunkiin.

Runsas vuosi sitten täällä Helsingissä, samassa Finlandia-talossa 35 maan korkeimmat poliittiset johtajat allekirjoittivat Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökongressin päätössiakirjan. Tässä asiakirjassa korostetaan voimakkaasti sitä merkitystä, joka lehdistöllä, radiolla, televisiolla, elokuvilla, uutistoimistoilla sekä näillä aloilla toimivilla journalisteilla on muiden valtioiden elämän eri puolien tekemisessä laajasti tunnetuksi ja ymmärretyksi sekä tätä kautta luottamuksen lisäämisessä kansojen välillä.

Kansainvälisen Journalistiliiton kahdeksannen kongressin perustannuksena on "rauhan ja kansojen välisen yhteistoiminnan puolesta". Uskon, että kokouksenne voi antaa arvokkaan panoksen ponnisteluihin jatkuvan liennytyksen ja kansojen paremman keskinäisen ymmärtämyksen puolesta. Laajan osanottajapohjansa ansiosta IOJ voi myös uskoakseni arvovaltaisella tavalla edistää pyrkimyksiä kohti uutta, entistä oikeudenmukaisempaa taloudellista maailmanjärjestystä. Tähän liittyy olennaisesti kansainvälinen tiedonvälitys, josta huomionarvoisia kannanottoja on esittänyt mm. hiljattain Colombossa pidetty sitoutumattomien maiden huippukokous.

Onnittelten lämpimästi 30 vuotta täyttävää kansainvälistä Journalistiliittoa, jonka jäsenmäärä ja arvovallta ovat jatkuvasti kasvaneet. Toivotan parhaita menestyksiä kongressillenne.

URHO KEKKONEN

IOJ:n 8. kongressi:

Kehitysmaiden ongelmat vahvasti esillä

Kansainvälinen journalistijärjestö IOJ tulee seuraavan viisivuotiskauden aikana kiinnittämään huomiota mm. kehitysmaiden lehtimiesten koulutukseen, vahvistamaan yhteistyötä erityisesti Unescon kanssa, jotta kehitysmaiden lukutaidottomuus saadaan poistetuksi ja kansan sivistystaso nostetuksi. Edelleen IOJ tulee toimimaan ETYKin päätössiakirjan hengessä kansainvälisen jännityksen lieventämiseksi, sanotaan kongressin viimeisenä työvänä annetussa päätöslauselmassa.

Viimeisen päivän työstä olivat myös henkilövalinnat. Liitolle valittiin uusi puheenjohtaja, professori Kaarle Nordenstren, pääsihteeriksi edelleen Jiri Kubka sekä 20 varapuheenjohtajaa, viisi jokaisesta maanosasta, jossa järjestöllä on jäsenliittoja. Suomi sai huolimatta siitä, että uusi puheenjohtaja on suomalainen, pitää varapuheenjohtajan paikkansa edelleen ja Paavo Ruonaniemi, YLL:n puheenjohtaja valittiin tehtävään uudelleen.

Varsinainen työskentely komissioissa

Osanottajia saapui kongressiin ennakkoilmoitautuneita vähemmän. Kaikkiaan odotettiin vieraita, delegaatteja ja tarkkailijoita 102:sta maasta yhteensä 350. Valtakirjakomission lopetettua työskentelynsä oli osallistujia kirjattu yhteensä 69 maasta: varsinaisina kokousedustajina 133, tarkkailijoina 90 ja kutsuvieraina 6. Osallistujien yhteismäärä oli 229. Heidän lisäksi kokousta seurasi selostavina lehtimiehiä n. 100 toimittajaa, pääasiassa Suomesta, mutta myös useita Euroopan eri maista.

Kokouksen yleiskeskusteluun oli pyydetty 138 puheenvuoroa, joissa käsiteltiin valtaosan kehitysmaiden ongelmia. Varsinainen kokoustyöskentely tapahtui komissioissa, joita edellämaitin mandaattikomission lisäksi valittiin kolme muuta: päätössiakirjaa valmistele-va komissio, vaalikomissio sekä pressikomissio.

Pääsihteerit Jiri Kubka tiivisti kongressin keskeiset teemat viiteen kohtaan: 1. Tiedonvälityksen saattaminen nykyistä tasa-arvoisemmaksi, 2. Mikä on toimittajan suhde politiikkaan, onko hän ulkopuolinen vai onko hänen työnsä luonteeltaan poliittista, 3. Journalistien sosiaaliset ongelmat, 4. IOJ:n sanomalehtimieskoulutuksen kehittäminen, 5. IOJ - 30 vuotta.

Kehitysmaiden ongelmat

Yleiskeskustelupuheenvuoroissa toivat etenkin Afrikan ja Etelä-Amerikan edustajat esille niitä vaikeita olosuhteita, joissa maiden lehdistöt ja lehtimiehet joutuvat työskentelemään.

Etelä-Afrikan valtuuskunnan edustaja Brian Percy Bunting kertoi puheenvuorossaan, että nykyisten väkivaltaisuuksien

aikana ainakin 25 journalistia on pidätetty ja passitettu vankilaan ilman oikeudenkäyntiä. Pidätetyt ovat lehtimiehiä, jotka ovat kertoneet totuuden siitä, mitä todella tapahtui Sometossa ja mm. sen, kuinka poliisit ampuivat koululaisia.

Angolaa edusti kongressissa maan lehtimieskomitea, koska kansallista lehtimiesliittoa ei vapautumisen jälkeen vielä ole ehditty perustaa. Angolan puheenvuoron käytti maan ulkoministeriön lehdistötoimiston päällikkö Jose Leitao, joka kertoi maan tiedotussuunnitelmasta, jota on jo alettu toteuttaa. Järjestelmään kuuluvat ns. kansankirjeenvaihtajat, jotka välittävät keskuslehdille paikkakuntansa uutisia ja toimittavat kylän paikallista seinälehteä.

Leitao kertoi myös maansa joukkotiedotuksen vaikeuksista, sillä suurin osa painokoneista ja radiolähettimistä on tuhouttu. Hän vetosi kongressin osanottajiin aineellisen tuen saamiseksi jälle- rakennustyölle. Angolan lehtimiehet olivat ensimmäistä kertaa edustettuna IOJ:n kokouksessa.

Yhdeksän uutta pidätettyä journalistia Chilessä

Hetkeä ennen kongressin alkamista, saivat Chilen edustajat tiedon yhdeksän kollegansa laittomasta

pidätyksestä. Vuoden 1973 jälkeen ovat monet chileläiset toimittajat joutuneet työttömiksi, vangituiksi tai murhatuiksi. Yhdeksän uuden nimen lisä listassa on vain murto-osa sotilasjuntan aikana kertyneestä, sillä "Chilessä ei ole tänä päivänä lehdistön eikä sananvapautta", kerrotaan maan edustajien antamassa raportissa.

Näissä vaikeissa olosuhteissa chileläiset saavat tietoa maanalaisen lehdistön välityksellä. Maanalaisen lehdistön avulla on kyetty pelastamaan useita ihmishenkkiä, sanotaan raportissa edelleen.

Intian sensuuri liioiteltu toimenpide

Intian edustaja, ammattitoimittajien liiton puheenjohtaja Sitaram Kolpe kertoi, että maailman lehdistössä on esitetty vääriä käsityksiä viime vuoden Intian tapahtumista. Hänen mukaansa pääministeri Gandhi oli pakotettu julistamaan maa hätätilaan ja suurkapitalistien hallitseman lehdistön vapautta oli rajattava; muuten maa olisi pian ollut Bangladeshin kaltaisen katastrofin edessä.

Voimaan saatettu ennakkosensuuri oli Kolpen mukaan liioiteltu toimenpide ja sitä ollaankin nyt vähä vähältä purkamassa.

Lehdistön vapaus sanan porvarillisessakin mielessä on olemaan useissa latinalaisen Amerikan maissa, sanoi Meksikon edustaja

Jatkuu 8. sivulla

Kongressin avajaisistunnossa johtivat puhetta RTTL:n puheenjohtaja Sepo-Heikki Salonen ja SSL:n puheenjohtaja Antero Laine. Molemmat liitot olivat nimenneet kongressiin useampi tarkkailijoina. Antero Laineen oikealla puolella istuu IOJ:n pääsihteerit Jiri Kubka, joka valittiin tehtävänsä uudelleen, YLL:n puheenjohtaja, IOJ:n varapuheenjohtajana jatkava Paavo Ruonaniemi esittämässä järjestäjäläittojen puolesta tervehdyksiä kongressille.